

MEDIA MADANIYATI VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR. IJTIMOIIY MEDIA SHAKLLARI

*Muxtorova Gulchiroy Obidjon qizi, Buxora davlat pedagogika instituti
Pedagogika ta'lim yo'nalishi
1-kurs talabasi*

gulchiroymuxtorova555@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada media madaniyati bu kommunikatsiya shakllari va usullarining majmuasi ekanligi, bugungi kunda internet va ijtimoiy tarmoqlar media madaniyatining asosiy qismiga aylangani, sun'iy intellekt imkoniyatlari orqali biznes jarayonlarining tezligini oshirish, mijozlarga qo'shimcha xizmatlar taqdim etish va samaradorlikni kuchaytirish mumkin ekanligi haqida ma'lumot beradi.

Kalit so'zlar: media, madaniyat, media madaniyati, sun'iy intellekt, innovatsiya, innovatsion texnologiyalar, faktorlar, axborot.

МЕДИАКУЛЬТУРА И ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ. ФОРМЫ СОЦИАЛЬНЫХ МЕДИА

Мухторова Гулчирой Обиджоновна, студентка 1 курса Бухарского государственного педагогического института, направление «Педагогика».

gulchiroymuxtorova555@gmail.com

Аннотация: В данной статье рассматривается медиа-культура как совокупность форм и методов коммуникации. Отмечается, что в настоящее время интернет и социальные сети стали основными составляющими медиа-культуры. Также подчеркивается, что с помощью возможностей искусственного интеллекта можно повысить скорость бизнес-процессов, предоставить дополнительные услуги клиентам и повысить эффективность.

Ключевые слова: медиа, культура, медиа-культура, искусственный интеллект, инновации, инновационные технологии, факторы, информация.

MEDIA CULTURE AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES: FORMS OF SOCIAL MEDIA

Gulchiroy Muxtorova, daughter of Obidjon, a first-year student at Bukhara State Pedagogical Institute, majoring in Pedagogy.

gulchiroymuxtorova555@gmail.com

Annotation: This article discusses media culture as a set of communication forms and methods. It highlights that today, the Internet and social networks have become the main components of media culture. It also emphasizes that the capabilities of artificial intelligence can be used to accelerate business processes, offer additional services to customers, and increase efficiency¹⁰

Keywords: media, culture, media culture, artificial intelligence, innovation, innovative technologies, factors, information.

Media madaniyati bu kommunikatsiya shakllari va usullarining majmuasidir. U video, audio, matn va grafikadan iborat bo'lgan turli xil media platformalar orqali tarqatilgan ma'lumotlar bilan bog'liqdir. Media madaniyatining asosiy elementi bu jamiyatdagi odamlarning media vositalari bilan munosabatidir. Innovatsion texnologiyalar esa yangi g'oyalar, jarayonlar yoki mahsulotlarning yaratilishi va qo'llanilishini anglatadi, bu orqali inson faoliyati samaradorligi ortadi va yangi yechimlar taklif etiladi. Ushbu ikki tushuncha bir-biri bilan bog'liq bo'lib, har biri boshqalarini ta'sir qiladi. Media madaniyati zamonaviy texnologiyalar bilan yangilanmoqda va rivojlanmoqda. Bugungi kunda internet va ijtimoiy tarmoqlar media madaniyatining asosiy qismiga aylangan. Odamlar o'z fikrlarini, tajribalarini va ma'lumotlarini keng ommaga taqdim etish imkoniyatini qo'lga kiritdilar. Innovatsion texnologiyalar esa bu jarayonni yanada samarali va tezkor amalga oshirish imkonini beradi. Masalan, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (big data) tahlili orqali media kontentini ishlab chiqish jarayoni tezlashadi va optimallashtiriladi. Media madaniyati va innovatsion texnologiyalar o'rtasidagi muvozanat juda muhimdir. Innovatsion texnologiyalar media mazmunini qayta ko'rib chiqish va yangi formatlarda taqdim etishga yordam beradi. Masalan, virtual reallik va kengaytirilgan reallik kabi texnologiyalar yordamida odamlar tajribalari boshqacha ko'rinishda o'zgaradi. Bularning barchasi madaniyatimiz va kommunikatsiya

¹⁰ . Axmedov N.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2010.

usullarimizga yangi bir qadam qo'shadi. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali yaratilgan yangi media platformalar har bir insonning fikrlash va muomala usullarini o'zgartirishga qodir.

Ijtimoiy media hozirgi kunda odamlarning kommunikatsiyasi va axborot almashinuvi uchun muhim platforma hisoblanadi. Ijtimoiy media platformalarining xilma-xilligi va ularning mamlakatlar, madaniyatlar va sohalar bo'yicha ta'siri nihoyatda kuchli. Dunyodagi eng ommabop ijtimoiy media platformalariga Facebook, Instagram, Twitter, TikTok va LinkedIn kabi platformalar kiradi. Har bir platformaning o'ziga xos funksiyalari va auditoriyalari mavjud bo'lib, o'zaro kommunikatsiya va axborot uchun turli imkoniyatlarni taqdim etadi. Facebook platformasi dunyo bo'yicha eng ko'p foydalanuvchiga ega bo'lgan ijtimoiy tarmoqdir. Bu platforma orqali foydalanuvchilar o'z fikrlarini, rasmlarini va videolarini baham ko'rish imkoniyatiga ega. Shuningdek, Facebook turli xil guruhlar va sahifalar uchun joy bo'lib xizmat qiladi, bu esa yanada kengroq auditoriyaga yetib borishni ta'minlaydi. Instagram esa asosan vizual kontentga asoslangan platforma bo'lib, foydalanuvchilarga fotosuratlar va videolarni bo'lishish, shuningdek, ushbu mazmunni seriyali tarzda taqdim etish imkoniyatini beradi. Twitter va TikTok boshqa ijtimoiy platformalardir, ularning har biri o'z auditoriyasiga mos ravishda maxsus bir kanal sifatida xizmat qiladi. Twitter, qisqa va tezkor xabarlar bilan muloqot qilish imkoniyatini taqdim etsa, TikTok ko'proq qiziqarli va qisqa videolarni yaratish va baham ko'rishga qaratilgan. LinkedIn esa professionallar uchun mo'ljallangan platforma bo'lib, ish qidirish va professional tarmoq yaratish imkoniyatlarini taqdim etadi. Ijtimoiy media platformalarining roli kun sayin o'sib bormoqda va ularning hayotimizdagi ahamiyati sezilarli darajada oshmoqdadir. Ular nafaqat shaxsiy kommunikatsiya uchun, balki biznes va marketing strategiyalarining asosiy vositalaridan biriga aylangan. Ijtimoiy media orqali tashkilotlar va brendlar o'z mijosi bilan bevosita aloqada bo'lish va o'z mahsulot va xizmatlarini targ'ib qilish imkoniyatiga ega. Shuningdek, platformalar ijtimoiy o'zgarishlar va jamiyat muammolari haqida ovoz chiqarish uchun ham vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, ijtimoiy media turlari va ularning roli har bir inson va jamiyat uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Media madaniyati mamlakatimiz va butun dunyo miqyosida doimiy ravishda o'zgarib bormoqda. Unga ta'sir etuvchi omillar orasida texnologik rivojlanish, ijtimoiy o'zgarishlar va globalizatsiya kabi keng qamrovli jarayonlar mavjud. Bugungi kunda media madaniyatining o'zgarishi nafaqat kontent yaratishda, balki odamlar bilan uning munosabatida ham o'z ifodasini topmoqda. Dastlab, media madaniyatida texnologiyalarning roli muhim ahamiyatga ega. Internetning tarqalishi va raqamli kommunikatsiyalar bilan bog'liq yangiliklar media usullarini tubdan o'zgartirdi. Masalan, ijtimoiy tarmoqlar orqali odamlar tez va oson ma'lumot almashish imkoniyatiga ega bo'lishdi. Ushbu jarayon media iste'molchilarning faol ishtirokchiga aylanishiga olib keldi. Bugungi kunda, har bir inson o'zini media tinglovchisi sifatida emas, balki yaratuvchisi sifatida ham ko'ra boshladi. Bundan tashqari, ijtimoiy o'zgarishlar va madaniyatning birlashuvi media madaniyatiga yangi yo'nalishlar kiritmoqda. O'zbekistondagi yoshlar orasida an'anaviy qadriyatlarni saqlash bilan bir qatorda zamonaviy media trendlariga e'tibor qaratish yo'nalishi kuchaymoqda. Ushbu holat, media mazmunini yanada xilma-xil qiladi va yangi uslublar sharoitida jadal rivojlanishni ta'minlaydi.

Innovatsion texnologiyalar zamonaviy jamiyatni o'zgartirayotgan muhim omillardandir. Bu texnologiyalar nafaqat iqtisodiy sektorlarni rivojlantiradi, balki inson hayotining barcha jabhalariga ta'sir ko'rsatadi. Ushbu bobda innovatsion texnologiyalarning yangiliklari va qo'llanishlari haqida batafsil ma'lumot beriladi. Yangi innovatsion texnologiyalar sohasida muhim o'zgarishlar sodir bo'lmoqda. Masalan, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data) va bulutli hisoblash (cloud computing) kabi texnologiyalar hayotimizga kirib kelmoqda. Sun'iy intellekt imkoniyatlari orqali biznes jarayonlarining tezligini oshirish, mijozlarga qo'shimcha xizmatlar taqdim etish va samaradorlikni kuchaytirish mumkin. Katta ma'lumotlar esa turli sohalarida ma'lumotlarni tahlil qilish va ulardan strategik qarorlar qabul qilishda qo'llaniladi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar sog'liqni saqlash, ta'lim, transport va energetika kabi sohalarida ham keng qo'llanilmoqda. Masalan, telemeditsina xizmatlari virtual uchrashuv orqali bemorlarni masofadan turib muolajalar olishiga imkon yaratadi. Ta'limda esa onlayn ta'lim platformalari va interaktiv texnologiyalar o'quv jarayonini kengaytiradi va uning sifatini oshiradi. Bunga qarshi, innovatsion texnologiyalarni joriy etishda ayrim to'siqlar ham mavjud. Ular xavfsizlik masalalari, ma'lumotlarni himoya qilish va insonlarning ish joylaridagi o'zgarishlarga tayyorligi kabi faktorlardir. Shu bilan birga, innovatsion texnologiyalarning rivojlanishi inson hayotini qulaylashtirib, kelajakda hayotimizni yanada osonlashtirishga xizmat qiladi.

Ijtimoiy media zamonaviy kommunikatsiya vositasi sifatida ahamiyatini oshirib bormoqda. Muhitda axborot tarqatish usuli sifatida ijtimoiy media kanallari har kimga ochiq va keng tarqalgan

imkoniyatlarni taqdim etmoqda. Ijtimoiy media platformalari, masalan, Facebook, Instagram va Twitter foydalanuvchilarga o'z fikrlarini, tajribalarini va bilimlarini baham ko'rish imkonini beradi. Shuningdek, bu platformalar orqali axborot juda tez tarqaladi. Ijtimoiy mediyaning kuchli ta'siri juda ko'p jihatlardan ko'rinadi. U, avvalo, yangiliklarni tarqatishning tezligini ta'minlaydi. Mahalliy va global muammolar to'g'risidagi axborotlar bir necha daqiqalar ichida butun dunyo bo'ylab tarqalishi mumkin. Bunday tezkor axborot almashinuvi ijtimoiy fikrni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ikkinchidan, ijtimoiy media adabiy va tarixiy kontekstga ega bo'lgan muammolarni jamoatchilikka yetkazish imkonini beradi. Nihoyat, ijtimoiy media marketing sohasida samarali vosita sifatida ham foydalaniladi. Brend kompaniyalari o'z mahsulotlarini va xizmatlarini targ'ib qilishda ijtimoiy mediadan foydalanadilar. Ijtimoiy media marketingining muvaffaqiyati, asosan, maqsadli auditoriya bilan muloqotni yaxshilashga bog'liq. Ijtimoiy media orqali olingan axborotlar faqat xabardor bo'lish bilan cheklanmaydi, balki ular faol munosabat olib borishga ham imkoniyat yaratadi. Muammolarni muhokama qilishda, munozaralar o'tkazishda va yangi g'oyalar yaratishda ijtimoiy media platformalari samarali bo'ladi. Ijtimoiy media axborot tarqatish jarayonini ob'ektiv va dinamik saqlab qolish uchun zarur vositalarni yaratmoqda. Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy media va axborot tarqatish o'rtasidagi bog'liqlik zamonaviy kommunikatsiyaning asosiy tamoyillaridan biridir. Uning ta'siri va yondashuvlari jamoatchilik fikrini shakllantirishda, axborot almashinishda va ijtimoiy o'zgarishlarni keltirib chiqarishda muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiy media jahon bo'yicha odamlar o'rtasidagi aloqalarni tubdan o'zgartirdi. Bugungi kunda, ijtimoiy tarmoqlar, xususan Facebook, Instagram, Twitter va TikTok kabi platformalar, shaxslar va guruhlar o'rtasida yangi muloqot turlarini yaratmoqda. Ijtimoiy media odamlarni global miqyosda bog'ladi, bu esa odamlar o'rtasidagi aloqalarni yanada kengaytiradi va kuchaytiradi. Biroq, bu o'zgarishlar ijtimoiy tuzilmalarda ham muhim ta'sirlar qoldirib, yangi ijtimoiy normalarni shakllantirmoqda.

Ijtimoiy media orqali odamlar bir-birlarini tez va oson topa oladi. Ushbu aloqalar ko'pincha yuzmayuz muloqotlarga xos bo'lgan hissiyot va ular orqali olingan tajribalar bilan ta'minlangan bo'lmaydi. Odamlar o'z fikrlarini, his-tuyg'ularini va hayotiy tajribalari bilan bo'lishishga imkon topishadi va bu jarayon ijtimoiy tarmoq doirasida jisman bog'lanishga hissa qo'shadi.¹¹ Shuningdek, yangi avlod uchun ijtimoiy media do'stlik va aloqalarni o'rnatishning asosiy vositasi bo'lmoqda. Bunday platformalarda bevosita o'rnatilgan muloqot ko'plab ijtimoiy ko'ngil ochish va shaxsiy tajribalarga yangi tafovutlarni keltirib chiqaradi. Biroq, ijtimoiy media insonlar o'rtasidagi aloqalarda ba'zi salbiy ta'sirlarni ham keltirib chiqaradi. Odamlar o'zini tashvish va depressiya holatida his qilishlari mumkin, chunki ijtimoiy media ko'pincha mukammal hayotlarni namoyish etadi. Bu ijtimoiy taqqoslashlarga olib keladi va odamlarni o'zlarini qoniqtirmasliklariga olib keladi. Ijtimoiy media orqali yengil muloqotlar qiyin vaziyatlarni yengillashtirishda yordam bermaydi, aksincha, ayrim hollarda aloqa qiyinlashishiga sabab bo'ladi. Natijada, ijtimoiy media insonlar bilan aloqalarimizni o'zgartirib, yangi ijtimoiy me'yorlar va shakllarni keltirib chiqarmoqda. Ushbu jarayonlar ijtimoiy o'zgarishlarni bir qancha darajalarda namoyish etadi, shuningdek, odamlarning his-tuyg'ulari va umuman ijtimoiy tizimlarida yangi yondashuvlar shakllanishiga olib keladi. Kelajakda ijtimoiy medianing rivojlanishi va ta'siri bu aloqalarning qanday davom etishi va tezligi bir qator muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Media madaniyati zamonaviy jamiyatning asosiy tarkibiy qismlaridan biridir. Biroq, media madaniyatida bir qator muammolar va xavflar mavjud bo'lib, ular jamiyatga ta'sir etmoqda. Birinchi navbatda, ma'lumotlarning to'liq va haqiqatga mos bo'lishi muhimdir. Ko'plab media-platformalarda noto'g'ri ma'lumotlar tarqalmoqda, bu esa odamlarning fikrini o'zgartirishi va noto'g'ri qarorlar qabul qilishiga olib kelishi mumkin. Bunday hodisalar fake news yoki yolg'on xabarlar sifatida tanilgan holda, jamiyatda noaniqliklar va ishonch muammolarini keltirib chiqaradi. Ikkinchi muammo - media madaniyatidagi axborotning haddan tashqari ko'pligi. Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar va internet orqali tarqatilayotgan kontent xuddi suyuqlik kabi to'plangan. Bu esa odamlarning haqiqiy va ahamiyatli ma'lumotni ajratib olishini qiyinlashtiradi. Odamlar ko'pincha vaqtlarini unchalik muhim bo'lmagan kontentga sarflab, haqiqiy yangiliklarni o'tkazib yuborishadi. Bu holat individual va ijtimoiy jihatdan xatarli natijalarga olib kelishi mumkin.

Uchinchi muammo - media madaniyatida xavfsizlik masalalari mavjud. Onlayn platformalarda shaxsiy ma'lumotlarning qanday xavfsizligi va mas'uliyati haqida gapirilmaydi. Odamlar onlayn kiyimlarini kiyishda ehtiyotkor bo'lishlari kerak, chunki insoniy axborotlarning o'g'irlanishi, kiberhujumlar va boshqa xavflar orqasida turadi. Bu holatlar insonlarning shaxsiy hayoti va yaxlitligi

¹¹ 4. Jumaniyozova M. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. — Toshkent: "Fan va texnologiya", 2015.

uchun tahdidlarga olib keladi.¹²

Media madaniyati va innovatsion texnologiyalar bugungi kunda jamiyatda muhim o'rin egallamoqda. Asrimizning barcha sohalarida tezkor rivojlanishlar va zamonaviy texnologiyalarning kirib kelishi, media madaniyatini yangilanishiga yo'l ochmoqda. Internet va raqamli texnologiyalar, shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar mahalliy va global axborot almashuvini tezlashtirib, turli davlatlar va madaniyatlar o'rtasida o'zaro ta'sir yuksalmoqda. Bu jarayonlarning davomida media madaniyatining yangi qiyofalari shakllanmoqda, unda globalizm va lokalizm bir-biriga to'qnash kelmoqda.

Bugungi kunda media madaniyati zamonaviy innovatsion texnologiyalar asosida rivojlanmoqda. Bunga sun'iy intellekt, big data, virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari kiradi. Ushbu texnologiyalar o'z navbatida, axborot tarqatish jarayonini, kontent yaratish va iste'mol qilish usullarini keskin o'zgartirmoqda. Sun'iy intellekt yordamida foydalanuvchilarga moslashtirilgan kontentlarni taqdim etish, odamlar uchun yanada qiziqarli va foydali tizimlarni yaratish imkonini beradi. Masalan, o'zining taqdim etadigan maqolalari yoki yangiliklarini moslashtiruvchi platformalar ko'paymoqda. Yana bir muhim aspekt, media madaniyatining etikasi va axloqiy tamoyillari masalasi. Innovatsion texnologiyalarning kengayishi bilan axborot xavfsizligi, manipulyatsiya va dezinformatsiya masalalari yuzaga kelmoqda. Bu esa media tashkilotlari va jurnalistlardan axborotning ishonchliligini ta'minlash va foydalanuvchilarni kerakli axborot bilan ta'minlashni talab qiladi. Ular uchun ma'lumotlarni har tomonlama tahlil qilish, muhokama qilish va keng jamoatchilikka haqqoniy tarzda yetkazish muhimdir.

Xulosa: Ijtimoiy media shakllari hozirgi kunda jamiyatda o'z o'rnini mustahkamladi. Ular axborot almashish, fikr bildirish va muloqotda bo'lish imkoniyatlarini kengaytirdi. Yangiliklar va ma'lumotlarni tezkor yetkazib berish orqali jamiyatni yanada birlashtiradi va global muammolar haqida ongli ravishda ma'lumot olishga yordam beradi. Innovatsion texnologiyalar ijtimoiy media platformalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Mobil ilovalar, sun'iy intellekt va ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyatlari o'zbekistonliklar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Shu tariqa, xalq manfaati yo'lida ijtimoiy media va innovatsion texnologiyalarning roli juda katta.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Axmedov N.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2010.
2. G'ofurov K. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar. — Toshkent: TDPU, 2019.¹³
3. Hasanboyeva O. Bolalar psixologiyasi. — Toshkent: "O'zbekiston", 2008.
4. Jumanioyova M. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. — Toshkent: "Fan va texnologiya", 2015.
5. Xodjayev N.X. Umumiy pedagogika. — Toshkent: "Fan va texnologiya", 2012.¹⁴
6. www.pedagog.uz — Pedagogik ma'lumotlar portali.

¹² Axmedov N.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2010.

¹³

G'ofurov K. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar. — Toshkent: TDPU, 2019.